

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

P9_TA(2022)0417

Przestrzeganie praw człowieka w Afganistanie, zwłaszcza pogorszenie sytuacji w dziedzinie praw kobiet oraz ataki na placówki oświatowe**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie sytuacji praw człowieka w Afganistanie, zwłaszcza pogorszenia się sytuacji w dziedzinie praw kobiet oraz ataków na placówki oświatowe (2022/2955(RSP))**

(2023/C 167/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sytuacji w Afganistanie, a w szczególności rezolucje z 16 września 2021 r. ⁽¹⁾ i 7 kwietnia 2022 r. ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 19 maja 2021 r. w sprawie ochrony praw człowieka i zewnętrznej polityki migracyjnej UE ⁽³⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z 14 listopada 2022 r. w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz z 15 września 2021 r. w sprawie Afganistanu, w których określono pięć kryteriów zaangażowania UE z faktycznymi władzami kierowanymi przez talibów,
- uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Afganistanu,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Afganistanu, w tym rezolucje nr 2626 z 2022 r., nr 2596 z 2021 r., nr 2543 z 2020 r. i nr 2513 z 2020 r.,
- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 10 listopada 2022 r. w sprawie sytuacji w Afganistanie,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ z 8 lipca 2022 r. w sprawie sytuacji praw człowieka kobiet i dziewcząt w Afganistanie,
- uwzględniając raport specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji praw człowieka w Afganistanie z 9 września 2022 r.,
- uwzględniając sprawozdanie misji wspierającej ONZ w Afganistanie (UNAMA) z 20 lipca 2022 r. przedstawiające sytuację praw człowieka w Afganistanie w ostatnich dziesięciu miesiącach, czyli od momentu przejęcia władzy przez talibów,
- uwzględniając ogłoszenie przez talibów 7 września 2021 r. utworzenia rządu tymczasowego w Afganistanie,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka oraz Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając dwie ratyfikowane przez Afganistan konwencje – Konwencję ONZ w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i Konwencję ONZ o prawach dziecka,
- uwzględniając Konwencję dotyczącą statusu uchodźców, podpisaną w Genewie 28 lipca 1951 r., oraz protokół do tej konwencji z 1967 r.,
- uwzględniając Umowę o współpracy na rzecz partnerstwa i rozwoju zawartą 18 lutego 2017 r. między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Islamską Republiką Afganistanu, z drugiej strony,

⁽¹⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 133.

⁽²⁾ Dz.U. C 434 z 15.11.2022, s. 86.

⁽³⁾ Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 70.

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

- uwzględniając wytyczne tematyczne UE dotyczące obrońców praw człowieka, propagowania i ochrony praw dziecka, przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dziewcząt oraz zwalczania wszelkich form dyskryminacji kobiet i dziewcząt,
  - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że talibowie przejęli władzę w Afganistanie 15 sierpnia 2021 r. po wycofaniu się wojsk NATO i wojsk sojuszniczych; mając na uwadze, że talibowie przywrócili Islamski Emirat Afganistanu i powołali rząd tymczasowy złożony z samych mężczyzn, w tym członków talibskiego reżimu z lat 1996–2001, z których kilku jest poszukiwanych pod zarzutem terroryzmu; mając na uwadze, że UE zdecydowanie obstaje przy swoim stanowisku nieuznawania faktycznego rządu talibów;
- B. mając na uwadze, że talibowie przekreślają postępy poczynione w ciągu ostatnich 20 lat; mając na uwadze, że przywrócili oni Ministerstwo Krzewienia Cnót i Zapobiegania Złu, natomiast zlikwidowali Ministerstwo ds. Kobiet, Niezależną Komisję Praw Człowieka Afganistanu i inne lokalne struktury udzielające wsparcia kobietom i dziewczętom, zniesli wcześniej egzekwowane przepisy chroniące kobiety i poważnie ograniczyli prawa kobiet; mając na uwadze, że talibowie wykluczyli kobiety z administracji i nie włączyli ich do nowego, nieuznawanego rządu;
- C. mając na uwadze, że od czasu przejścia władzy przez talibów coraz bardziej ograniczane są prawa podstawowe kobiet i dziewcząt, w szczególności jeśli chodzi o dostęp do edukacji i zatrudnienia oraz swobodę przemieszczania się; mając na uwadze, że kobiety zostały praktycznie usunięte ze wszystkich obszarów życia publicznego;
- D. mając na uwadze, że w Afganistanie dziewczętom powyżej 12. roku życia odmawia się prawa do edukacji; mając na uwadze, że faktyczne władze Afganistanu zobowiązały się 15 stycznia 2022 r. do umożliwienia dziewczętom powrotu do szkoły na wszystkich poziomach edukacji po rozpoczęciu nowego roku szkolnego w drugiej połowie marca 2022 r.; mając na uwadze, że w przypadku dziewcząt edukacja kończy się na szóstej klasie; mając na uwadze, że stanowi to naruszenie podstawowego prawa do edukacji dla wszystkich dzieci zapisanego w Powszechnej deklaracji praw człowieka; mając na uwadze, że afgańskie dziewczęta i kobiety odważnie przeprowadzały pokojowe protesty w kraju, domagając się poszanowania ich prawa do edukacji; mając na uwadze, że liczba dziecięcych małżeństw gwałtownie wzrosła;
- E. mając na uwadze, że talibowie nasilili ostatnio systemowe represje wobec kobiet i dziewcząt, czego wyrazem była fala aresztowań obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że od października 2021 r. nieznanne jest miejsce pobytu dyrektor więzienia dla kobiet w Heracie Alii Azizi; mając na uwadze, że organizacje praw człowieka podejrzewają, że stała się ona ofiarą przymusowego zaginięcia; mając na uwadze, że 3 listopada 2022 r. talibowie zakłócili konferencję prasową, na której zapowiedziano utworzenie Afgańskiego Ruchu Kobiet na rzecz Równości, i aresztowali jedną kobietę – Zarię Yaqobi – i jej czterech współpracowników; mając na uwadze, że 11 listopada 2022 r. talibowie aresztowali znaną działaczkę i jedną z założycielek Spontanicznego Ruchu Afgańskich Kobiet Farhat Popalzaię; mając na uwadze, że 13 listopada 2022 r. talibowie aresztowali obrończynię praw kobiet Humairę Yusuf;
- F. mając na uwadze, że codziennie zgłaszane są naruszenia praw człowieka, w tym aresztowania, zatrzymania, porwania, tortury, groźby, wymuszenia, zabójstwa i ataki na obrońców praw człowieka i członków ich rodzin; mając na uwadze, że wciąż absolutnie nikt nie ponosi odpowiedzialności za takie naruszenia; mając na uwadze, że talibowie nakazali niedawno sędziom pełne wdrożenie talibskiej wykładni prawa szariatu, co może prowadzić do okrutnych i nieludzkich kar i budzi obawy przed dalszymi naruszeniami praw człowieka;
- G. mając na uwadze, że przejście władzy przez talibów doprowadziło do nasilenia ataków na grupy mniejszościowe, w szczególności Hazarów, hinduistów, sikhów i chrześcijan; mając na uwadze, że od czasu przejścia władzy przez talibów Prowincja Chorasán i inne podmioty przeprowadziły szereg ataków na społeczność Hazarów – mniejszość złożoną przede wszystkim z szytów; mając na uwadze, że te ataki i historyczne prześladowania Hazarów mogą zostać uznane za zbrodnie przeciwko ludzkości; mając na uwadze, że od sierpnia 2021 r. ich miejsca kultu oraz placówki oświatowe i medyczne są systematycznie atakowane, a ich członkowie są arbitralnie aresztowani, torturowani, poddawani doraźnym egzekucjom, eksmitowani, marginalizowani, a w niektórych przypadkach zmuszani do ucieczki z kraju; mając na uwadze, że w latach 2021 i 2022 zaatakowano kilka placówek oświatowych, w Dasht-e Barchi – osadzie w Kabulu zamieszkałej w większości przez Hazarów, w szczególności szkołę im. Sajeda ul Shuhady, szkołę im.

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

- Abdula Rahmana Shahida, ośrodek edukacyjny Mumtaz i Kaaj; mając na uwadze, że setki osób zostały ranne lub poniosły śmierć a w atakach; mając na uwadze, że według doniesień siły talibskie otworzyły ogień i zastosowały przemoc fizyczną wobec demonstrantów protestujących przeciwko atakom;
- H. mając na uwadze, że sytuacja humanitarna w Afganistanie szybko się pogarsza i w nieproporcjonalnym stopniu dotyka kobiety i dziewczęta; mając na uwadze, że nowa polityka wprowadzona przez rząd talibów radykalnie ograniczyła możliwości pracy dla kobiet, w tym jako pracownic organizacji humanitarnych, co miało również negatywny wpływ na dostęp kobiet do pomocy humanitarnej; mając na uwadze, że ograniczenie udziału kobiet w rynku pracy jeszcze bardziej pogrzyżyło je w ubóstwie i naraziło około 850 tys. dziewcząt na wykorzystywanie ekonomiczne i seksualne, a także na przedwczesne małżeństwo; mając na uwadze, że mniej niż jedna czwarta obrończyń praw człowieka, które pozostają w Afganistanie, zgłosiła, że ma dostęp do każdego rodzaju pomocy humanitarnej oraz pomocy finansowej i prawnej;
- I. mając na uwadze, że według szacunków UNAMA od lipca 2022 r. 59 % ludności potrzebowało pomocy humanitarnej, co stanowi wzrost o 6 mln osób w porównaniu z początkiem roku 2021; mając na uwadze, że oczekuje się, iż w 2023 r. 28 mln osób będzie potrzebowało pomocy humanitarnej, z czego 13 mln to dzieci; mając na uwadze, że według szacunków Światowego Programu Żywnościowego 18,9 mln Afgańczyków jest narażonych na poważny brak bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że 4,3 mln Afgańczyków zostało wewnątrznie przesiedlonych, a 5,6 mln zostało przesiedlonych do krajów sąsiadujących; mając na uwadze, że Iran i Pakistan przyjmują dużą część uchodźców afgańskich, łącznie 2,2 mln zarejestrowanych uchodźców afgańskich;
- J. mając na uwadze, że w czerwcu 2022 r. we wschodnim Afganistanie doszło do potężnego trzęsienia ziemi, w wyniku którego zginęło ponad 1 000 osób, a ponad 6 000 osób zostało rannych; mając na uwadze, że według doniesień mediów w sierpniu 2022 r. ulewne deszcze, które spadły w kilku częściach Afganistanu, spowodowały zalania, gwałtowne powodzie i osuwiska, w wyniku których zginęło ponad 180 osób, a ponad 250 osób zostało rannych; mając na uwadze, że trzęsienia ziemi, powodzie, susze, a także skutki pandemii COVID-19 i rosnące ceny surowców w wyniku rosyjskiej inwazji na Ukrainę pogorszyły i tak już tragiczną sytuację humanitarną;
- K. mając na uwadze, że w październiku 2021 r. UE uruchomiła pakiet pomocy humanitarnej dla Afganistanu o wartości 1 mld EUR, aby wesprzeć znajdujących się w trudnej sytuacji Afgańczyków, którzy mieszkają w tym kraju i w regionie; mając na uwadze, że w ramach nowego pakietu pomocy humanitarnej o wartości 210 mln EUR na pomoc żywnościową dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na świecie grupa G20 planuje przeznaczyć 75 mln EUR dla Afganistanu w celu zaradzenia dramatycznej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego w tym kraju;
- L. mając na uwadze, że przestrzeń dla niezależnych mediów i społeczeństwa obywatelskiego drastycznie się skurczyła pod rządami talibów; mając na uwadze, że rozporządzenia wydawane przez różne talibskie organy znacznie ograniczyły działalność dziennikarską i doprowadziły do wzrostu liczby arbitralnych aresztowań dziennikarzy;
1. głęboko ubolewa, że od czasu przejścia władzy przez talibów w sierpniu 2021 r. w Afganistanie stale pogarsza się sytuacja polityczna, gospodarcza i humanitarna, a także sytuacja w zakresie praw człowieka i bezpieczeństwa, zwłaszcza sytuacja kobiet i dziewcząt; ponownie wyraża niezachwianą solidarność z ludnością Afganistanu i zaangażowanie na jej rzecz;
  2. potępia drastyczny regres, jeżeli chodzi o korzystanie przez kobiety i dziewczęta z ich praw pod rządami talibów, którą to sytuację można obecnie uznać za apartheid płciowy; potępia nałożone przez talibów dodatkowe ograniczenia swobody przemieszczania się kobiet; wzywa faktyczne władze Afganistanu do dopilnowania, aby zniesiono wszystkie ograniczenia wobec kobiet ze względu na płeć oraz aby kobiety mogły ponownie aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym w Afganistanie; podkreśla, że musi to być kluczowy warunek wszelkiej współpracy społeczności międzynarodowej z talibami;
  3. potępia skandaliczny zakaz kształcenia średniego dla dziewcząt, co stanowi bezpośrednie naruszenie ich powszechnego prawa do edukacji; przypomina obietnice talibów, że dostęp kobiet do edukacji zostanie przywrócony; w związku z tym domaga się, aby talibowie wywiązali się teraz z własnych zobowiązań, niezwłocznie zniesli ten zakaz i wznowili zajęcia oraz zapewnili osiągnięcie celów edukacyjnych UNESCO; wzywa UE do zwiększenia wsparcia dla afgańskich grup działających na rzecz obrony praw kobiet i dziewcząt, w tym alternatywnych możliwości kształcenia dziewcząt, oraz do finansowania specjalnych programów pomocy i ochrony, w tym stypendiów, a także zapewnienia przyspieszonego wydawania wiz afgańskim studentom i naukowcom, którym przyznano stypendia UE;

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

4. potępia bezwzględne ataki na obrońców praw człowieka, dziennikarzy i inne podmioty społeczeństwa obywatelskiego, osoby LGBTIQ+, dysydentów i sędziów, a także brutalne represje wobec pokojowych protestów i wyrażania sprzeciwu w całym kraju; potępia aresztowanie kobiet i obrońców praw człowieka, w tym Zarify Yaqobi i jej współpracowników, Farhat Popalzai i Humairy Yusuf; domaga się ich natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia; wzywa UE do zwiększenia politycznego i finansowego wsparcia dla afgańskich kobiet i obrońców praw człowieka oraz do zagwarantowania im bezpieczeństwa, a także do wsparcia kobiet przebywających na uchodźstwie poprzez zapewnienie możliwości wysokiej jakości edukacji i zatrudnienia;
5. jest zbulwersowany marginalizacją grup mniejszościowych i nasilającymi się atakami na nie, w tym niedawnym atakiem w ośrodku edukacyjnym Kaaj w Kabulu; składa kondolencje rodzinom ofiar i wyraża solidarność z ocalałymi; wzywa faktyczne władze do postawienia przed sądem osób odpowiedzialnych za te ataki oraz do pociągnięcia ich do odpowiedzialności;
6. wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją mniejszości hazarskiej, hinduistycznej, sikhijskiej, chrześcijańskiej i innych mniejszości od czasu przejścia władzy przez talibów, a także systematycznymi atakami i szeroko zakrojoną dyskryminacją tych mniejszości, w tym arbitralnymi aresztowaniami, torturami i innymi formami złego traktowania, doraźnymi egzekucjami i wymuszonymi zaginięciami; przypomina o odpowiedzialności faktycznych władz za zakazanie i zapobieganie dyskryminacji wszystkich wspólnot etnicznych i religijnych oraz za ochronę ich miejsc kultu oraz ośrodków edukacyjnych i medycznych;
7. głęboko ubolewa, że od czasu przejścia władzy przez talibów dostęp do informacji staje się coraz trudniejszy, znacznie ograniczono niezależność dziennikarską, a organizacje społeczeństwa obywatelskiego są poddawane coraz większej presji ze strony faktycznych władz; wzywa talibów do zapewnienia dziennikarzom, mediom i organizacjom społeczeństwa obywatelskiego warunków sprzyjających prowadzeniu działalności bez przeszkód i strachu przed represjami;
8. ponownie wyraża ogromne zaniepokojenie pogarszającą się sytuacją humanitarną; wzywa kraje do zwiększenia i skoordynowania pomocy humanitarnej z agencjami ONZ i organizacjami pozarządowymi; wzywa faktyczne władze do usunięcia wszelkich ograniczeń i przeszkód w świadczeniu pomocy humanitarnej oraz podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniego dostępu organizacjom zapewniającym taką pomoc; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zajęcia się czynnikami gospodarczymi przyczyniającymi się do obecnego kryzysu humanitarnego poprzez dołożenie wszelkich starań, aby zwiększyć pomoc humanitarną, która powinna uwzględniać perspektywę płci;
9. wyraża zaniepokojenie niszczycielskimi skutkami zmiany klimatu i degradacji środowiska w Afganistanie, który ONZ sklasyfikowała jako szósty kraj na świecie najbardziej dotknięty zagrożeniami związanymi z klimatem; wzywa społeczność międzynarodową do podjęcia pilnych działań, aby pomóc Afgańczykom w zaradzeniu tej dramatycznej sytuacji, która w niewspółmierny sposób dotyka słabszych grup społecznych, takich jak kobiety i dziewczęta;
10. z zadowoleniem przyjmuje i popiera prace misji ONZ i specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. Afganistanu, ponieważ monitorowanie sytuacji w zakresie praw człowieka w tym kraju i składanie sprawozdań na ten temat ma zasadnicze znaczenie; wzywa UE i społeczność międzynarodową do zwiększenia politycznego i finansowego wsparcia dla ich pracy;
11. z zadowoleniem przyjmuje wznowienie dochodzenia Międzynarodowego Trybunału Karnego w sprawie zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych w Afganistanie; wzywa UE do zwiększenia wsparcia na rzecz wymiany informacji, badań, monitorowania i nadzoru w celu zwiększenia rozliczalności;
12. przypomina, że UE prezentuje jasno określone stanowisko w odniesieniu do wszelkich stosunków politycznych z talibami, bazujące na tematycznych poziomach odniesienia dotyczących zaangażowania w oparciu o zasadę przestrzegania praw człowieka wszystkich obywateli i zasadę praworządności; podkreśla, że od 15 sierpnia 2021 r. wszystkie te poziomy odniesienia jedynie się pogorszyły, co oznacza, że nie można uzasadnić jakiegokolwiek legitymizacji władz talibskich; zwraca uwagę, że należy zaktualizować obecne poziomy odniesienia w celu ustanowienia długoterminowej strategii UE w sprawie Afganistanu w świetle obecnej sytuacji i faktu, że talibowie nie wywiązują się ze swoich pierwotnych obietnic;
13. wzywa UE, aby dążyła do rozszerzenia wykazu ukierunkowanych środków skierowanych przeciwko przywódcom talibskim odpowiedzialnym za ciągłe pogarszanie się sytuacji w zakresie praw człowieka;

Czwartek, 24 listopada 2022 r.

14. wzywa faktyczne władze do podjęcia niezbędnych środków w celu przeciwdziałania przemocy wobec kobiet i dziewcząt, w tym przymusowym małżeństwom i przemocy ze strony partnera, oraz do niezwłocznego pociągnięcia sprawców do odpowiedzialności; wzywa faktyczne władze do ponownego otwarcia ogólnokrajowego systemu wsparcia dla ofiar;
  15. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), delegatury UE i ambasady państw członkowskich do zwiększenia wsparcia dla afgańskich obrońców praw człowieka i niezależnych dziennikarzy w kraju i poza nim, w tym przez usprawnienie przesiedleń obrońców praw człowieka zgodnie z wytycznymi UE w tej sprawie;
  16. wzywa do utworzenia reprezentatywnego, wyłonionego w drodze wyborów rządu angażującego kobiety i mniejszości w proces decyzyjny na wszystkich szczeblach;
  17. wzywa Radę Praw Człowieka ONZ do ustanowienia uzupełniającego, bieżącego mechanizmu rozliczalności w celu prowadzenia dochodzeń w sprawie wszystkich domniemanych naruszeń i nadużyć w obszarze praw człowieka stanowiących zbrodnie na mocy prawa międzynarodowego, w szczególności w sprawach dotyczących przemocy wobec kobiet i dziewcząt;
  18. zauważa, że potrzebne są dalsze międzynarodowe wysiłki na rzecz wspierania prowadzonych przez kobiety dialogów wewnątrzafgańskich oraz sieci współpracy kobiet afgańskich zarówno w kraju, jak i poza nim; wzywa ESDZ do dalszego angażowania Parlamentu i pozostałych instytucji UE w Forum Afgańskich Liderów Politycznych; wzywa wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela, Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działań w celu zapewnienia udziału afgańskich kobiet w dialogach politycznych dotyczących Afganistanu;
  19. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji/wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz specjalnemu wysłannikowi UE ds. Afganistanu.
-